

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 427/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

42/2011. (II. 23.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ 2010. augusztus 16-án előterjesztett **panaszára indult eljárásban** a 2011. február 23-án megtartott zárt ülésén **született állásfoglalását**

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2010. augusztus 16-án, a Testület honlapján elérhető elektronikus panaszbejelentő formanyomtatványon fordult panaszbeadvánnyal – amelyet 2010. augusztus 24-én aláírásával is megerősített – a Testülethez, amelyben az alábbiakat kifogásolt. Leírása szerint 2010. augusztus 16-án 16 óra 45 perckor Budapesten közlekedési baleset elszenvedője volt. A közlekedési balesetben 3 gépjármű volt érintett. A közlekedési baleset miatt a 107-es rendőrségi segélyhívó számon a helyszínre rendőri intézkedést kért, valamint így tett a baleset másik vétlen részese is. Ennek ellenére mindkettőjük kérését elutasította a rendőrség, arra való hivatkozással, hogy amennyiben a vétkes sofőr elismeri a felelősséget, rendőri intézkedés nem szükséges. Ennek kapcsán a panaszos leírta, hogy lehet, hogy a közlekedési jogszabályok egyes esetekben nem teszik szükségessé rendőri intézkedés foganatosítását, de tudomása szerint ha bármely a balesetben részes vagy érintett személy ezt jelzi és kéri, e kérésre kötelesek intézkedni a rendőrök. Állítása szerint az ügyeletes, akivel telefonon beszélt köteles lett volna hívását az illetékes rendőrkapitányságra továbbítani, vagy közlekedési járőrt küldeni a helyszínre. Ezt azonban nem tette meg, ezért a panaszos a Testület vizsgálatát kérte azzal kapcsolatban, hogy kérésének megtagadása jogszerű volt-e. Rögzítette azt is, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Központi Ügyeletén egy – a panaszbeadványban megnevezett – r. századossal beszélt 17 óra 15 perckor, és a fent hivatkozott tájékoztatást tőle kapta, vagyis az intézkedés elmulasztása is őt terheli.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

2) A panaszos 2010. augusztus 24-én egy faxot juttatott el a Testülethez, amelyben a Testület honlapján elérhető elektronikus panaszbejelentő formanyomtatványon tett panaszát aláírásával is megerősítette, valamint jelezte, hogy a Testület vizsgálatát kéri, és annyiban pontosította eredeti panaszbeadványát, hogy leírta az említett közlekedési baleset bekövetkeztének pontos helyszínét.

II.

A panasz kivizsgálása során – a tényállás pontosabb megismerése érdekében – a Testület felvilágosítás-kéréssel fordult az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálat vezetőjéhez, és megküldeni kérte az ügyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, illetve konkrét kérdésekkel kapcsolatban a Rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A BRFK Központi Ügyeleti Főosztály vezető r. ezredes 2010. szeptember 1-jén kelt tájékoztató levele az alábbiakat tartalmazza.

A tájékoztató levél szerint az ORFK KM DEI Információtechnológiai Osztály bevonásával a rendőrség visszahallgatta és ellenőrizte a BRFK Központi Ügyeleti Főosztály elektronikus nyilvántartását. Ezek alapján 2010. augusztus 16-án 17 óra 15 perc körüli időben egy közúti közlekedési balesettel kapcsolatos bejelentés volt fellelhető. Arról azonban nem tudott a főosztályvezető r. ezredes nyilatkozni, hogy ezt a bejelentést a panaszos tette-e, mert telefonszám nem állt rendelkezésre, a bejelentő pedig nem mutatkozott be, és nem közölt az esemény helyszínéről, illetve a balesetben érintett járművekről sem egyéb információkat, illetve a baleset körülményeit sem fejtette ki részletesen.

Ezt követően a főosztályvezető r. ezredes felsorolta – a BRFK KÜFO munkatársai által fogadott 23 hívás alapján – azokat a rendőri intézkedéseket, amelyek az említett napon 17 óra 10 perc és 17 óra 20 perc között érkezett bejelentések alapján váltak szükségessé. Ezek között a panaszos által a Testületnek küldött fax üzenetben említett helyszín, illetve ott történt rendőri intézkedés nem szerepel. A Testület egyéb kérdéseire – amelyek arra vonatkoztak, hogy a hívást követően esetlegesen milyen egyéb intézkedéseket fogantatosítottak a szolgálatban lévő rendőrök, amelyek miatt a bejelentett baleset kapcsán nem tudtak eleget tenni intézkedési kötelezettségüknek, illetve mely járőrök teljesítettek szolgálatot a baleset közelében, és ők milyen feladatokat láttak el – a főosztályvezető r. ezredes nem tudott választ adni, mert a baleset helyszínéről nem rendelkezett információval.

2) A főosztályvezető r. ezredes tájékoztató leveléhez mellékelve megküldött egy telefonon történt bejelentést tartalmazó hangfelvételt is, amely az időpontból és a tartalma alapján egyértelműen a panaszos által említett közlekedési balesethez kapcsolódik, és azt minden bizonnyal a panaszos tette, így a Testület e hangfelvétel anyagát is felhasználta a panaszügy kivizsgálása során. A hangfelvételen a következő párbeszéd hallható:

- Rendőrség, jó napot, (...) százados.

- Jó napot kívánok, szeretném, hogyha helyszínre kijönnének, egy közlekedési baleset történt, személyi sérülés nem, de itt egerészünk, a károkozó, meg... én töltsem ki a papírokat, meg... nem érdekel, jöjjenek ki, és intézkedjen a rendőr, jó? A (...) szerződéses partnere vagyok, itt a jogvédelmi biztosító azt mondta, hogy attól függetlenül, hogy a károkozó elismeri vagy nem ismeri el a felelősséget, a rendőrség köteles kijönni.

- Rosszul mondták Önnek.
 - Hát akkor én meg azt gondolom, hogy Ön tudja rosszul...
 - Nem tudom rosszul, uram. Hogyha kitölti a baleseti bejelentőt, elismeri benne a felelősségét, aláírja a baleseti bejelentőt...
 - De én töltöm, ez a baj, hogy ő nem tölti, én próbálom töltögetni...
 - Az teljesen mindegy. Öneki alá kell írnia, mint okozónak, a felelősségét elismerve. Akkor nincs szükség rendőri intézkedésre. Csak ha nem tudnak megállapodni a felelősség kérdésében.
 - Aha. Akkor mondja még egyszer az Ön nevét, legyen szíves?
 - Én (...) százados vagyok a BRFK Központi Ügyeletéről. Jó? Tehát az, hogy Ön nem akarja kitölteni a bejelentő lapot, az nem indokolja a rendőri intézkedést.
 - Nem, nem, nem. Itt nem arról van szó, hanem arról van szó, ha bárki a balesetben résztvevők közül, bárki, ragaszkodik a rendőri intézkedéshez...
 - Nem. Rosszul tudja uram.
 - ...tök mindegy, hogy milyen indokkal, akkor a rendőrségnek...
 - Rosszul tudja. Hogyha elismeri a felelősségét az okozó fél, akkor nem szükséges a rendőri intézkedés.
 - Nem az, hogy nem szükséges...tehát még egyszer ismétlem, ha a balesetnek bármelyik résztvevője szükségesnek tartja a rendőri intézkedést...
 - Hogyha van személyi sérülés.
 - ...ragaszkodik hozzá...
 - Ha van személyi sérülés, akkor kötelező a rendőri intézkedés. Illetve, hogyha a felelősség kérdésében a felek nem tudnak megállapodni.
 - Jó, hát akkor valószínűleg Ön is rosszul tudja, de nem baj, majd a megfelelő helyre megy a megfelelő levél és panaszbejelentés...
 - Úgy van, jól van uram.
 - Azt mondja, hogy 17 óra 15 perckor beszéltem Önnel...
 - Úgy van. Jó.
 - Jó.
 - Szabadna az Ön nevét még egyszer, akkor én is megírom a jelentésemet.
 - Nem számít, jó napot kívánok.
 - Mondja az Ön nevét uram.
- (hívás vége)

3) 2010. január 14-én a Testület munkatársa a panaszügy kapcsán telefonon felkereste az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán az ügy előadóját (r. főhadnagy), mert az előző pontban ismertetett hangfelvétel kapcsán az ott elhangzó rendőrségi álláspont – amely szerint, ha egy közlekedési baleset kapcsán személyi sérülés nem történt, és a vétkesség tekintetében nincs vita a baleset részesei között, akkor abban az esetben sem kötelessége a rendőrnek kimenni a baleset helyszínére, ha a baleset valamely részese ezt kifejezetten kéri – jogi háttére további tisztázásra szorult. A r. főhadnagy ekkor azt a tájékoztatást adta, hogy 2010. december 31-éig a közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmény esetén követendő rendőri eljárás szabályzata kiadásáról szóló 3/1998. (I. 31.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás) szabályozta a rendőrség eljárását ilyen esetekben, 2011. január 1-jétől pedig ezt a szabályozást felváltotta a 60/2010. (OT 34.) ORFK utasítás. A r. főhadnagy elmondta azt is, hogy ilyen esetekben tudomása szerint az intézkedő rendőröknek az „elsődleges intézkedéseket” kell megtenniük. Felhívta továbbá a figyelmet a r. főhadnagy a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ában szabályozott intézkedési kötelezettségre, valamint a 23. §-ban

szabályozott „Eljárás közlekedési baleset helyszínén” elnevezésű különös rendőri intézkedésre is.

III.

A Testület megállapította, hogy a panaszbeadványban kifogásolt mulasztás érintette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

1) A panaszos a Testületnek megküldött beadványában azt kifogásolta, hogy a 2010. augusztus 16-án, Budapesten történt közlekedési baleset ügyében – amelynek ő is elszenvedője volt – a rendőrség semmilyen segítséget nem nyújtott a számára, az esettel kapcsolatban semmifajta rendőri intézkedés nem történt, hiába kérte a 107-es segélyhívó számon rendőr helyszínre küldését. Az intézkedést az a r. százados, akivel a panaszos telefonon beszélt, arra hivatkozva tagadta meg, hogy álláspontja szerint ha személyi sérülés nem történt, a vétkes sofőr pedig elismeri a felelősségét, akkor nincs szükség rendőri intézkedésre.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumok a panaszos fenti állítását alátámasztották, az Indokolás II. rész 2) pontjában ismertetett hangfelvételtől ugyanis egyértelműen kiderült, hogy a BRFK Központi Ügyeletén szolgálatot teljesítő r. százados valóban azt a felvilágosítást adta a panaszosnak, hogy nincs szükség rendőri intézkedésre, ha nem volt személyi sérülés, és a balesetet okozó fél elismeri a felelősségét. A panaszos azon felvetésére is, hogy „attól függetlenül, hogy a károkozó elismeri vagy nem ismeri el a felelősséget, a rendőr köteles kijönni”, azt válaszolta, hogy: „Rosszul mondták Önnek.” Ezen kívül a panaszos és a r. százados még a baleseti kárbejelentő formanyomtatvány kitöltéséről beszéltek, amelyet a balesetet okozó fél a panaszos szerint nem akart kitölteni, ezért ezt neki kellett elvégeznie, a r. százados szerint azonban az, hogy a panaszos ezt nem szívesen tölti ki, nem indokolja rendőr intézkedését. Erre a panaszos meg is jegyezte, hogy nem erről van szó, hanem arról, hogy ő mint a balesetben érintett személy rendőr segítségét kéri a helyszínen. Erre a r. százados megismételte a korábbi tájékoztatást, amely szerint nem fog rendőröket irányítani a balesethez.

A Testület felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán az Indokolás II. rész 3) pontja szerint arról, hogy a fent említett tájékoztatást mire alapozva közölhette a r. százados. Erre válaszként a rendőrség az akkor hatályos ORFK utasítást jelölte meg, így ezen utasítás rendelkezéseinek vizsgálata a panaszügy kivizsgálása szempontjából nem mellőzhető.

2) Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint: „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” A 11. § (1) bekezdésének első fordulata szerint: „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni (...)”. A 13. § szerint: „(1) A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. (2) A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.” A Szolgálati Szabályzat intézkedési kötelezettségre vonatkozó 3. § (1) bekezdése szerint: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint

a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.” A 20. § szerint: „(1) A rendőr az általa észlelt, vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz. (2) A rendőr magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. (3) A rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő tettet elfogja, ha erre nincs mód, haladéktalanul intézkedik az elfogása, és szükség esetén a helyszín biztosítása iránt.” A 21. § (1) és (4) bekezdései szerint pedig: „(1) A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy jogszabály által meghatározott esetekben helyszíni bírságot szab ki. A rendőr figyelmeztetést csak azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. (4) Ha a közrend, közbiztonság, illetve a rendőr vagy más személy jogainak védelme indokolja, a figyelmeztetett személyt a rendőr igazoltatja és az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az adatait rögzíti, és az intézkedésről a hely, idő, ok megjelölésével jelentés tesz.”

Az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint: „A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.” A Szolgálati Szabályzat ügyeleti szolgálati formára vonatkozó 85. § (1) bekezdése szerint: „A rendőrségi feladatok végrehajtásának, a szervezet működésének, illetve irányításának és vezetésének, rendőri munka folyamatoságának biztosítása, az együttműködő szervekkel való kapcsolat állandó fenntartása, a rendkívüli eseményekkel összefüggő halaszthatatlan intézkedések megtétele, az intézkedésre jogosult és köteles szervek, személyek értesítése, a vezetők tájékoztatása érdekében, állandó vagy ideiglenes jelleggel ügyeletet kell biztosítani.”

A helyszín biztosítása, illetve közlekedési baleset helyszínén foganatosítandó intézkedésekre vonatkozó eljárási szabályokat a Szolgálati Szabályzat 22. és 23. §-ai tartalmazzák. A 22. § (1) bekezdése alapján: „A helyszínbiztosítás az a rendőri tevékenység, amelyet a rendőr bűncselekmény vagy egyéb esemény (pl. baleset) helyszínén, a helyszíni szemle előtt, annak során, szükség esetén azt követően a helyszín őrzésére, lezárására, a nyomok biztosítására foganatosít.” A helyszínt biztosító rendőr feladatait ugyanezen szakasz (2) és (4) bekezdései, a helyszínről való bevonulás után fennálló kötelezettségeket pedig a (3) bekezdés részletezi. A 23. § (1)–(3) bekezdései szerint: „(1) Közlekedési baleset helyszínén a rendőr a helyszín biztosítására vonatkozó általános szabályok szerint jár el. (2) Hatáskörébe nem tartozó ügyekben a rendőr a baleseti helyszínelőt értesíti. A baleseti helyszínelő kikerkezéséig a rendőr gondoskodik az elsődleges intézkedések (elsősegélynyújtás, értesítés adás, helyszínbiztosítás, tanúkutatás, kikérdezés, kárelhárítás, a forgalom folyamatoságának biztosítása stb.) megtételéről, a kikerkezése után segíti munkáját, elvégzi a rábízott feladatokat (forgalomirányítás, helyszínfelmérés stb.). (3) A közúti járművezetésre vonatkozó szabályok megszegésével nem közúton súlyos sérülést vagy halált okozó közlekedési balesetnél is, a közúti közlekedési balesetekre vonatkozó szabály szerint kell eljárni.” A (10) bekezdés szerint pedig: „A rendőr a közlekedési balesetről – jelentéstételi kötelezettségével egyidejűleg – a közlekedésbiztonsági szervezetet értesíti.”

Az ORFK utasítás „A közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályzata” című 1. számú melléklete I. részének 1. pontjának definíciója szerint: „E szabályzat tekintetében közlekedési baleset, a legalább egy mozgó jármű – vagy közúton igavonásra is befogható állat – részvételével vagy a jármű mozgásából eredően bekövetkezett, általában a közlekedési szabályok szándékos vagy gondatlan megszegésével gondatlanságból, illetőleg vétkesen előidézett váratlan

esemény, amely következtében egy vagy több személy meghalt, megsérült, vagy dologi kár keletkezett. A jármű mozgása és a személyi sérülés (halál) bekövetkezése, a kár keletkezése között okozati összefüggésnek kell lennie.” A 2. pont a) alpontja szerint: „A közlekedési balesetek csoportosítása kimenetelük szerint: a) Személyi sérüléssel nem járó baleset.” A II. rész 4., 5. és 7. pontjai szerint: „4. A balesetről szóló bejelentést minden rendőri szervnek, illetve rendőrnek fogadnia kell és végre kell hajtania az elsődleges intézkedéseket. 5. A baleset jelentésénél, illetve a bejelentés vételénél az illetékesség, valamint a hatásköri kérdések eldöntése érdekében a törekedni kell az esemény vélhető kimenetelének tisztázására. 7. A bejelentések rögzítésére a rendőr-főkapitányságok, rendőrkapitányságok, valamint balesetek ügyében eljárási jogkörrel rendelkező rendőri szervek ügyeletén, az ügykezelési szabályoknak megfelelően elkészített – évenként újrakezdett sorszámozással ellátott – „Balesetbejelentési Napló”-t kell vezetni.” A 10. és 12. pont szerint: „10. A bejelentést követően a rendelkezésre álló adatok mérlegelése alapján azonnal intézkedni kell balesethelyszínre – vagy egyéb beosztású rendőr – helyszínre irányítására, indokolt esetben a helyszín biztosítására. 12. Értesíteni kell az ORFK Főügyeletét és a közlekedési pálya kezelőjét, ha a baleset miatt autópálya, autóút, országos főközlekedési út, illetve forgalmi szempontból kiemelt jelentőségű egyéb út (pl. vízi út, vasúti pálya, közúti híd stb.) egy szakasza elzáródott vagy azt tartósan le kell zárni.” A 14. pont utolsó mondata szerint: „Abban az esetben, ha az adatok szabálysértés elkövetésére utalnak, és azonnali intézkedés vagy a szabálysértési eljárás megindításához elengedhetetlen további adatok beszerzése nem szükséges, a jegyzőkönyvet meg kell küldeni a szabálysértési eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz.” A 15. pont második mondata szerint: „Amennyiben a szabályszegés nem képez bűncselekményt, úgy a helyszíni eljárásról készült iratokat a cselekmény elbírálására illetékes szervhez kell megküldeni, ilyen szerv hiányában irattárba kell helyezni.” Az V. rész 27. pontja szerint: „A bejelentés vételét követően a legrövidebb időn belül meg kell kezdeni a helyszínen a körülmények tisztázását.” A 30. pont szerint: „Az összegyűjtött adatokat értékelve meg kell határozta, hogy a helyszíni eljárást az államigazgatási, a szabálysértési vagy a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezése alapján folytassák le.” A VII. rész 95. és 96. pontja szerint: „95. Figyelmeztetést vagy helyszíni bírságolást alkalmazni – egyéb előírások teljesülése esetén is – csak abban az esetben lehet, ha a baleset személyi sérülést nem eredményezett és közlekedés körében elkövetett bűncselekmény nem valósult meg. 96. Személyi sérüléssel nem járó baleset esetén a szabálysértési feljelentést a szabálysértési jogszabályok végrehajtásáról szóló hatályos utasítás előírásainak megfelelő tartalommal kell elkészíteni, melyet a keletkezett egyéb iratokkal együtt kell az eljárás lefolytatására illetékes hatóságnak megküldeni. Ehhez minden esetben csatolni kell a rendőr által a helyszínen készített feljegyzéseket, rajzokat.”

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 58. §-a rendelkezik a közúti balesetről. E szakasz (2) és (3) bekezdései szerint: „(2) Ha a baleset halált vagy személyi sérülést okozott, a balesetről a rendőrhatóságot (a legközelebbi rendőrt) haladéktalanul értesíteni kell és a lehetőséghez képest gondoskodni kell a nyomok megőrzéséről; a helyszínt csak az intézkedő rendőr engedélyével szabad elhagyni. Ha a baleset veszélyes anyagot szállító járművel következett be, a balesettel nem érintett járművek vezetőinek is haladéktalanul értesíteni kell a rendőrhatóságot (a legközelebbi rendőrt) a balesetről, közölni kell a jármű narancssárga alapszínű tábláján feltüntetett számokat. (3) Ha a rendőrhatóság értesítése a (2) bekezdésben foglalt rendelkezés értelmében nem kötelező, de valamelyik érdekelt a baleset miatt rendőri intézkedést kíván, és a rendőrhatóságot (a legközelebbi rendőrt) haladéktalanul értesíti, a balesettel érintett járművek vezetőinek a rendőri intézkedést meg kell várniuk. A rendőrhatóság értesítése, illetve rendőri intézkedés hiányában az érdekelt kötelesek

személyazonosságukat és a kötelező felelősségbiztosításuk fennállását hitelt érdemlően igazolni. Ha a baleset folytán megrongálódott jármű vezetője nincs jelen, a károkozó köteles személyi adatait és biztosítója nevét erre alkalmas módon a helyszínen hátrahagyni, és az esetet a felelősségbiztosítási jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően a biztosítónak bejelenteni.”

3) Az előző pontban idézett jogszabályhelyek és a panaszból, valamint a hangfelvételtől megállapítható történeti tényállás alapján a Testület az alábbi megállapításokra jutott. A panaszos egy olyan közlekedési baleset miatt tett telefonon bejelentést a rendőrségre, amelynek következtében személyi sérülés – elmondása alapján – nem történt, és a panaszos maga a baleseti kárbejelentő formanyomtatvány kitöltését is megkezdte. A panaszbeadványból kitűnően a baleset kettő vagy több járművet érintett (balesetet okozó személy, panaszos és a „baleset másik vétlen részese”), az esemény az ORFK utasítás 1. számú mellékletének 1. pontja és 2. pont a) alpontja szerint közlekedési balesetnek minősült. A baleset bejelentését fogadó r. százados a hivatkozott jogszabályhelyek alapján nem járt el jogszerűen, jogszabályi kötelezettségeit több ponton is megszegte, a következők miatt. Mivel a bejelentővel a baleset körülményeit – így pl. azt, hogy hogyan és hol történt, hány járművet érintett, milyen mértékben akadályozza a forgalmat, ittas lehetett-e a balesetet okozó személy, biztosan elismeri-e a felelősségét (a telefonbeszélgetés során ez egyértelműen nem hangzott el) stb. – meg sem próbálta tisztázni, erre irányuló kérdéseket nem is tett fel, ezért nem is került abba a helyzetbe, hogy egyáltalán meg tudja ítélni, a cselekmény valamilyen bűncselekményt vagy szabálysértést megvalósíthatott-e. Olyan közlekedési baleset, amelyben több jármű is érintett, tipikusan valamilyen közlekedési szabály kisebb vagy nagyobb fokú megsértése (vagy akár több érintett személy valamilyen fokú szabályszegő magatartása) következtében következik be, így ennek minimális fokú vizsgálata, a körülmények megkérdezése és ezt követően, vagy akár enélkül rögtön – szabálysértés vagy bűncselekmény gyanúja miatt (nem a baleseti kárbejelentő formanyomtatvány panaszos helyett történő kitöltésére) – rendőrrjárőr helyszínre irányítása mindenképpen elvárható lett volna az ügyeletes r. századostól. Mivel ez elmaradt, a r. százados mulasztásával megszegte az intézkedési kötelezettséget előíró Rtv. 13. § (1) bekezdését, valamint a Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdését, és 20. vagy 21. §-át (attól is függően, hogy a közlekedési baleset kapcsán szabálysértés vagy bűncselekmény valósult-e meg).

Mivel az intézkedési kötelezettség fennállása ellenére az ügyeletes r. százados nem intézkedett járőr vagy – szükség esetén – baleset-helyszínelő állomány helyszínre irányítására, ezért a Szolgálati Szabályzat 85. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét sem teljesítette, ugyanis nem értesítette az intézkedésre jogosult és köteles szerveket illetve személyeket. A körülmények tisztázásának elmaradása miatt az ORFK utasítás 1. számú mellékletében foglalt teendők sem történtek meg, így pl. nem fogadták szabályszerűen a bejelentést (4. pont), nem tisztázták a hatásköri és illetékességi kérdéseket (5. pont), az eseményt nem rögzítették a „Balesetbejelentési Napló”-ban (7. pont), nem lehetett tudni, hogy a baleset milyen mértékben akadályozza a forgalmat, így sem az ORFK Főügyeletét, sem az adott út kezelőjét nem lehetett értesíteni, illetve az esetleg szükséges útlezárásról intézkedni (12. pont), nem indult szabálysértési eljárás a balesetet okozó személy ellen (14. és 15. pont) stb.

Éppen mert rendőrt nem irányítottak a baleset helyszínére, a Szolgálati Szabályzat, illetve az ORFK utasítás 1. számú melléklete által előírt, a helyszínen foganatosító rendőri intézkedésekre (pl. Szolgálati Szabályzat 22. és 23. §, ORFK utasítás 1. számú melléklete 27., 30., 95. és 96. pontok) nem került sor.

4) A Testület fel kívánja hívni a rendőrség figyelmét arra is, hogy a vizsgált jogszabályok alapján nem volt helytálló az ügyeletes r. százados azon tájékoztatása, amely szerint nem kötelesek rendőrt a helyszínre irányítani (vagyis nem áll fenn intézkedési kötelezettség) közlekedési balesetek kapcsán olyan esetekben, ha személyi sérülés nem történt, a balesetet okozó személy pedig elismeri a felelősséget (ez utóbbi egyébként a fent írtak szerint a telefonbeszélgetésből nem derült ki egyértelműen, csak annyi, hogy a balesetet okozó fél nem hajlandó részt venni a baleseti kárbejelentő formanyomtatvány kitöltésében). Attól függetlenül ugyanis, hogy a balesetben érintett felek megkezdték-e a baleseti kárbejelentő formanyomtatvány kitöltését vagy sem; azáltal, hogy bejelentés formájában a baleset megtörténtét (mint közrendet, közbiztonságot sértő vagy veszélyeztető tény, illetve közlekedési szabálysértés vagy bűncselekmény gyanúját) az egyik érintett személy a rendőrség tudomására hozta, a rendőröknek az Rtv. 13. § (1) bekezdése és a Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése alapján intézkedési kötelezettsége keletkezett. (Ezen az sem változtat, hogy az ilyen bejelentéseket követő rendőri intézkedések, illetve szabálysértési vagy büntetőeljárás esetleges megindítása nem feltétlenül helyettesíti, váltja ki a balesetben részes felek baleseti kárbejelentő formanyomtatvány-kitöltési kötelezettségét; arra tehát az érintett személyek ettől függetlenül, a rendőri intézkedések mellett, párhuzamosan kötelesek saját káruknak a biztosítóval történő rendezése érdekében.) A törvény által előírt intézkedési kötelezettséget lerontó, vagy az alól olyan kivételt tevő rendelkezés, amely alapján – ahogy a r. százados említette – a vizsgált és ehhez hasonló közlekedési balesetek esetében nem állna fenn a rendőrnek intézkedési kötelezettsége, ezek körülményeit a tudomásra jutás ellenére nem kellene tisztázni, nincsen sem a Szolgálati Szabályzatban, sem az ORFK utasításban, sem a KRESZ-ben; sőt ilyen rendelkezés alkotmányosan és jogszerűen nem is képzelhető el, mert az törvény miniszteri rendelettel, illetve – korábbi elnevezés szerint – állami irányítás egyéb jogi eszközével (utasítással) történő felülírását jelentené. Ez pedig a panaszolt esemény időpontjában hatályos, a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 1. § (2) bekezdése, valamint a jelenleg hatályos, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 3. § és 24. § (1) bekezdése alapján nem lehetséges. A vizsgált ügyben a Szolgálati Szabályzat, az ORFK utasítás illetve a KRESZ a fennálló intézkedési kötelezettség keretei között mindössze pontosító, részletező szabályozást tartalmaz, kifejtve, hogy a rendőr intézkedési kötelezettsége a közlekedési balesetek esetében – lehetséges baleset-típusokra is lebontva – mit jelent, mit kell tennie a bejelentésről tudomást szerző, a helyszínre kiérkező, a helyszínelést végző stb. rendőrnek. Ezek az eljárási cselekmények, intézkedés-elemek természetesen a balesetek jellegétől, súlyosságától függően eltérőek lehetnek, ám egyik bejelentett közlekedési baleset kapcsán sem jelenthetik azt, hogy a tudomásra jutás ellenére a bejelentést a rendőrség szabályosan nem fogadja, nem rögzíti, és semmifajta rendőri intézkedést nem tesz az ügy kapcsán – ez ugyanis a törvény által előírt intézkedési kötelezettséget kiüresítené, ezért megsérti az Rtv. 13. § (1) bekezdését, és a Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdését. Sőt, a panaszos által jelzett, és az ahhoz hasonló közlekedési balesetek esetében éppen a KRESZ idézett 58. § (3) bekezdése biztosít arra lehetőséget, hogy a balesetben érintett felek akkor is rendőri intézkedést kérhessenek, ha a rendőrhatóság értesítése egyébként nem lenne kötelező; és ugyanezen bekezdés az ilyen esetekben az érintettek kötelezettségévé teszi azt is, hogy a rendőri intézkedést megvárják.

Mindezek alapján a r. százados mulasztása – amely miatt rendőri intézkedés aztán nem történt a közlekedési balesettel kapcsolatban, és annak körülményeit sem tisztázták – jogsértő volt; valamint a hangfelvételen is hallható felvilágosítás, segítségnyújtás sem felelt meg az Rtv. 24. § (1) bekezdésének.

5) A Testület ezért megállapította, hogy a vizsgált panaszügyben az ügyeletes r. százados által a panaszosnak nyújtott segítségadás és felvilágosítás, valamint az intézkedési kötelezettség elmulasztása jogszerűtlen volt, és sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát. A panaszos ugyanis a fent hivatkozott jogszabályhelyek és indokolás szerint alappal várhatta el, hogy ha már a rendőrség tudomására hozott egy közlekedési balesetet, mint a rendőrség intézkedési kötelezettségét megalapozó tény, akkor az ezzel kapcsolatos bejelentését a rendőrség szabályszerűen fogadja, azzal kapcsolatban kérésére neki a jogszabályok szerint az elvárható felvilágosítást megadják, a baleset helyszínére rendőrt irányítsanak, a kérkező rendőr a baleset körülményeivel kapcsolatban tájékozódjon és rögzítse a szükséges adatokat, az esetleg szükségessé váló eljárások megindítására a szükséges lépéseket megtegye stb.

Mivel a vizsgált ügyben ezek közül egyik sem történt meg, a panaszos már bejelentése megtételekor helytelen felvilágosítást kapott, a bejelentését nem rögzítették és azzal kapcsolatban nem történt a rendőri intézkedési kötelezettség teljesítéseként értékelhető eljárási cselekmény, a helyszínre nem küldtek rendőrt, így a közlekedési baleset (valamint az azzal esetlegesen megvalósított bűncselekmény vagy szabálysértés) teljesen feltáratlan maradt, a panaszos pedig semmifajta rendőri segítséghez nem jutott – valamint azért is, hogy az ügyben tapasztalt rendőri eljárás ne válhasson általánosan követett gyakorlattá –, a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértését olyan súlyúnak értékelte, amely az Rtv. 93. § (2) bekezdésében foglalt „csekély mértéket” mindenképpen meghaladja, így az állásfoglalás országos rendőrfőkapitánynak történő megküldését teszi szükségessé.

IV.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy súlyosan sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga amiatt, hogy a közlekedési balesettel kapcsolatos bejelentésére helytelen felvilágosítást kapott, valamint azért is, mert bejelentése alapján a rendőrség intézkedési kötelezettsége teljesítését elmulasztotta.

Ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és az Rtv. 93/A. § (6) bekezdése alapján az állásfoglalást megküldi az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2011. február 23.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag